

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

märka last

MTÜ Lastekaitse Liit ajakiri / Mai 2021
Veebiajakirja lastekaitsepäeva number

**LAPSED KUI ÜHISKONNAS
TOIMUVA AUSAD PEEGLID JA
REAGEERIJAD**

**LASTEKAITSEPÄEV ON TÄNAVU
ESMAKORDSELT RIIKLIK
TÄHTPÄEV JA LIPUPÄEV**

**LASTEKAITSEPÄEV ON ÜKS
VANIMAIK RAHVUSVAHELISI
TÄHTPÄEVI**

**KAS SA JUBA VAATAD UUT
ÄGEDAT SAADET, KUS MIKROFON
ON LASTE KÄES?**

**KIUSAMINE - LASTE PROBLEEM,
TÄISKASVANUTE VASTUTUS**

**MIDA VÕIKS LAPSEVANEM TEADA
SEKSTINGUST**

JT TEEMAD

SISUKORD

LAPSED KUI ÜHISKONNAS TOIMUVA AUSAD PEEGLID JA REAGEERIJAD	3
LASTEKAITSEPÄEV ON TÄNAVU ESMAKORDSELT RIIKLIK TÄHTPÄEV JA LIPUPÄEV	6
LASTEKAITSEPÄEV ON ÜKS VANIMAIMD RAHVUSVAHELISI TÄHTPÄEVI	9
KAS SA JUBA VAATAD UUT ÄGEDAT SAADET, KUS MIKROFON ON LASTE KÄES?	11
KIUSAMINE - LASTE PROBLEEM, TÄISKASVANUTE VASTUTUS	14
MIS ON SEKSTING JA MIDA OLEKS LAPSEVANEMAL HEA SELLE KOHTA TEADA?	17
HEA PRAKTIKA KOGEMUS - PERSONAALNE LÄHENEMINE LASTE ÜLEKAALULISUSE KÄSITLUSES	21
MIS PÕHJUSTAB LASTE JA NOORTE VAIMSE TERVISE PROBLEEME?	25
KODANIKUALGATUSENA SÜNDINUD "IGALE KOOLILAPSELE ARVUTI" VAHENDUSEL ON ABI SAANUD TUHANDED PEREKONNAD	28
ARVAMUSED JA ETTEPANEKUD	35
MILLEGA PAISTIS LASTEKAITSE LIIT SILMA 2020. AASTAL?	43

Märka Last veebiajakirja lastekaitsepäeva number

Toimetajad: Kristi Märk ja Kristina Kukk

Kujundaja: Ain Saare

Lapsed kui ühiskonnas toimuva ausad peeglid ja reageerijad

Varje Ojala
Juhatuse liige
MTÜ Lastekaitse Liit

Üks mu tuttav vandeadvokaat armastab öelda, et enamik probleeme, alustades väikestest arusaamatustest kuni tõsiste kohtuvaidlusteni välja, on oma olemuselt ja sisult kommunikatsiooniprobleemid. Samamoodi väidavad organisatsiooniteooriad, et organisatsioonikultuur ja sellest tulenevalt omavaheline kommunikatsioon on võtmetähtsusega. Nii pole tegelikult üllatav, et ka kiusamise fenomeni tegelike põhjuste viimaste aastate uurinud näitavad, et kiusamine ei tulenegi lapse konkreetsest isikust, vaid oleneb hoopis lasterühma seesmisest suhtlemiskultuurist.

Käesolevas Märka Last numbris kirjutavad meie „Kiusamisest vabaks!” programmi koordinaatorid: “Täiskasvanuna – olgu lapsevanema, õpetaja või huviringi juhendajana – olete laste sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste kujunemisel oluliseks eeskujuks. Olge ise see muutus, mida soovite lastes näha.”

Ma laiendaksin kogu seda temaatikat lastekollektiivist ühiskonda, kuna sageli on lapsed ühiskonnas toimuva ausad peeglid ja reageerijad, ajal, kui täiskasvanute maailmas toimivad täpselt samad loogikad, seda lihtsalt keerulisemal ning sageli varjatud kujul.

Teinekord leian end imestamast ja imetlemast, kuidas väikelapsed riidu lähevad, natuke aega turris on, ent seejärel kenasti lahenduse leiavad ning taas ära lepivad. Täiskasvanute keelde tõlgituna räägime

neist olukordadest näiteks organisatsioonikultuuri arengu kontekstis, et sisulisele koostööfaasile eelneb enamikel juhtudel konfliktifaas, millest on vaja üheskoos läbi minna. Ka looduses on vaja aeg-ajalt müristamist ja äikest, et õhk taas puhtaks ning kogunenud pingest vabaks saaks. Sama loogika kehtib nii tööl, koolis, kodus.

Ometi on paljud meist konfliktide vältimises meistrid. Nii ongi tulemuseks olukord, kus sageli erinevate probleemide lahendamisega kaasneva konflikti vältimise tulemusel tekib see inimeste endi sees. Kui lisada, et ühe võimaliku definitsiooni järgi on konflikt lahkeli või arusaamatus, mille tulemusena tekib pinge, mis ajendab osapooli üksteise vastu tegutsema, siis lahendamata konflikt on kõike muud kui ülejäänud elu, tervist, heaolu, suhteid toetav. Erimeelsuste lahendamine on võimalus uuteks algusteks ja uue hingamisega heaks koostööks.

Miks ma sellest kõigest räägin?

Sest võime luua mistahes meetmeid ja abistavaid süsteeme, töötada välja toetavad materjale, ent nagu ütleb meie noortekogu 14-aastane Aveli: “Iga inimene ise mõjutab enda maailma rohkem kui kõik muu ümbritsev.”

Kohati tundub ironiline, et asjad, mida juba lasteaias pidasime enesestmõistetavaks – nagu vajadus tasakaalu ning erinevate tegevuste järele – ununevad, kui saame täiskasvanuks. Nii ei sisaldanud ju ka mõni aeg tagasi toimunud peaasi.ee kampaania “Tasakaal on peaasi” iseenesest mitte midagi uut, ent ometi said paljud sealt tänuväärt meeldetuletuse, kuivõrd olulised on just need igapäevased lihtsad asjad.

Jah, me elame ajal, kus miski pole kindel ning paljudel tuleb seista silmitsi olukordade ja raskusega, kus nad mitte kunagi varem olnud pole. Jah, riik ja muud erinevad organisatsioonid ning tugistruktuurid saavad siinkohal abiks olla ja toetada. Ent samamoodi jah ka selle kohta, et iga inimese enda võimuses on teha palju, väga palju.

Nii soovingi oma seekordse juhtkirja lõpetada mitte kurva statistikaga,

mis praegu nii täiskasvanute kui laste vaimse tervise osas valitseb, vaid hoopis peaasi.ee vaimse tervise vitamiinide loeteluga.

- * *Head suhted.*
- * *Tasakaalustatud toitumine.*
- * *Uni ja puhkus.*
- * *Meeldivad emotsioonid.*
- * *Liikumine.*

Tänavuseks lastekaitsepäevaks, mis on ühtlasi ka esmakordselt riiklik tähtpäev ja lipupäev, soovin omalt poolt seda, et igaüks meist vaataks peeglist ning võtaks vastutuse, andes endale aru, et ta ise mõjutab oma maailma rohkem kui kõik muu ümbritsev.

Igasugused trükised ja õpetussõnad pole pooltki nii mõjusad kui reaalne eeskuju, mida täiskasvanud oma käitumisega lastele ette näitavad ja mida lapsed enda käitumisega omakorda meile tagasi peegeldavad.

// Soovin, et see, mis sealt peeglist vastu vaatab, tooks kõigile rõõmu!

Head lastekaitsepäeva kõigile!

Lastekaitsepäev on tänavu esmakordselt riiklik tähtpäev ja lipupäev

Foto: Erik Peinar. Riigikogu Kantselei

Riigikogu võttis 12. novembril 2020 vastu pühade ja tähtpäevade seaduse ning Eesti lipu seaduse muutmise seaduse, millega täiendati riiklike tähtpäevade loetelu lastekaitsepäevaga ning lisati see lipupäevade loetellu. 2019. aasta lõpus Lastekaitse Liidu poolt Riigikogu sotsiaalkomisjonile ja fraktsioonidele saadetud ühispöördumisele kirjutasid alla 19 lapse õiguste ja heaolu eest seisvat organisatsiooni.

Esmakordselt saatis Lastekaitse Liit sellekohase arvamuse põhiseaduskomisjonile 2018. aasta kevadel ning lastekaitsepäeva tähistamise traditsioon jõudis liidu eestvedamisel Eestisse juba 90ndate alguses.

“On tähelepanuväärne, et riigikogu jõudis selle olulise otsuseni just lapse õiguste kuul,” ütles Lastekaitse Liidu president **Ene Tomberg**. Tema sõnul on jõustuv seadus kinnitus sellele, et igaüks meist märkab nii oma kui võõrast last ja kõik koos toetame tema arengut ja kasvamist toimetulevaks ning tegusaks kodanikuks.

Seaduse vastuvõtmise poolt hääletas 83 riigikogu liiget, mille tulemusel on Eestis tänaseks 15 riiklikku tähtpäeva, 11 riigipüha ning üks rahvuspüha. Lipupäevi on nüüd aastas 17.

Seekordse pühade ja tähtpäevade seaduse ning

Eesti lipu seaduse muutmise seaduse eelnõu algatasid valitsus, riigikogu liikmed Jüri Jaanson, Signe Kivi, Signe Riisalo, Toomas Kivimägi, Mart Vörklaev, Annely Akkermann, Kaja Kallas, Liina Kersna, Vilja Toomast, Yoko Alender, Andrus Seeme ja Andres Sutt ning sotsiaaldemokraatlik erakond.

Lastekaitsepäev ja lapse õiguste konventsioon

90ndatel Lastekaitse Liidu eestvedamisel alguse saanud 1. juuni kui rahvusvahelise lastekaitsepäeva tähistamine laienes kiiresti üle Eesti ning on muutunud mitmel pool pikaajaliseks traditsiooniks. Nii näiteks toob üle 25 aasta tagasi Lastekaitse Liidu ja Tallinna loomaaia koostöös algatatud lastekaitsepäeva tähistamine pered ja lapsed 1. juuni puhul endiselt loomaaeda kokku.

Lapse õiguste kuud tähistatakse novembris seetõttu, et 20. novembril 1989 võeti vastu ÜRO lapse õiguste konventsioon, mille ühe põhimõtte järgi tuleb igale lapsele seaduste ja kõigi teiste vahenditega kindlustada eriline kaitse, tagada võimalused igakülgseks füüsiliseks, vaimseks, kõlbeliseks ning sotsiaalseks arenguks. Eesti Vabariik ühines lapse õiguste konventsiooniga 1991. aastal.

AJAJOON

06.05.20 / HEA UUDIS: lastekaitsepäevast saigi riiklik tähtpäev ja lipupäev

27.10.20 / Veel üks samm ning lastekaitsepäev on riiklik tähtpäev ja lipupäev

06.05.20 / Head uudised: põhiseaduskomisjon toetas vanavane-
mate- ja lastekaitsepäeval lipu heiskamist

30.12.19 / Ettepanek muuta lastekaitsepäev lipupäevaks

25.04.18 / Lastekaitse Liidu arvamus Riigikogu põhiseaduskomis-
jonile: lastekaitsepäeva, 1. juuni, kuulutamisest riiklikuks tähtpäe-
vaks

30.12.19 / Lastekaitse Liidu poolt esitatud pöördumisele kirjutasid alla:

Eesti Asenduskodu Töötajate Liit

Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus

Eesti Lasteaednike Liit

Eesti Lastearstide Selts

Eesti Lasterikaste Perede Liit

Eesti Linnade ja Valdade Liit

Eesti Noorteühenduste Liit

Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon

Eesti Vaimse Tervise ja Heaolu Koalitsioon

Eesti Õpilasesinduste Liit

MTÜ Igale Lapsele Pere

MTÜ Lastekaitse Liit

MTÜ Oma Pere

SA EELK Perekeskus

SEB Heategevusfond

Sotsiaalkindlustusamet

Sotsiaalministeerium

Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus

Vabaühenduste Liit

" Suur AITÄH kõigile, kes on kaasa elanud, kaasa mõelnud ja kaasa aidanud!

Lastekaitsepäev on üks vanimaid rahvusvahelisi tähtpäevi

Ene Tomberg

Lastekaitse Liidu president

Lastekaitsepäeva tähistamise algus ulatub 1857. aastasse, mil Chelsea pastor dr Charles Leonard pühendas spetsiaalse jumalateenistuse lastele ja lastest. Oli juunikuu teine pühapäev ja päeva esialgseks nimeks Roosipäev, edasi Lillepäev ja siis Laste Päev.

Arvatavasti toimus esimene ametlik lastekaitsepäev üldse 20. aprillil 1920 Türgis.

Kuigi mitmed riigid tähistavad lastekaitsepäeva erinevatel aegadel, on Eestis kinni peetud 1. juuni tavast, mis pärineb Ameerikast. Nimelt kutsus Hiina konsul 1925. aastal San Franciscos traditsioonilise Hiina Draakonifestivali tähistamiseks kokku Hiina lapsed, kellel polnud vanaid. Sealt saigi alguse traditsioon tähistada lastekaitsepäeva igal aastal juunikuu esimesel päeval.

Rahvusvaheline lastekaitsepäev kuulutati ametlikuks ülemaailmsel laste heaolu konverentsil aastal 1925.

Lapsesõbraliku riigi saame luua üheskoos, kuid lastekaitsepäeva riiklik tunnustus rõhutab nähtavalt iga lapse

Foto: Freepik.com

väärtust ja isikupära. Igaühel on õigus heisata ja kasutada Eesti lippu, järgides seaduse sätteid ja head tava oma perele oluliste tähtpäevade puhul. Miks mitte ka lastekaitsepäeval?

Laps - me ootame tema sündi, me imetleme tema käekesi, põselohukesi, me teame juba sünnitusmajas, kelle kaunid sõrmed viitavad tulevasele baleriinistaatusele või kulmukergitus tulevasele nimekale teadlasele... Me ootame kohe neist kedagi! Järgnevad aastad on täis oma lapse avastamisrõõme, tema kilkeid, naeru ja ka nuttu - see kõik kuulub kasvamise juurde. Järsku avastame, et 10-12-aastane teab tehnikavidinatest ja internetist palju enam kui meie ise. Ja nüüd aitab tema meid selles tehnikamaailmas toime tulla. Kõrvuti armastusega hakkame me oma last hindama, sest ta teab juba palju ja tal on oma arvamus ja hinnang ümbritseva elu kohta. Miks tema on täna nii tark vanuses, milles mina veel üpris lapsik olin - ei leia me vastust.

Nüüd on saabunud aeg teda kuulata, sest ta oskab oma mõtteid väljendada ja argumenteerida, tuua võimalikke lahendusi ja vaielda nende üle nii eakaaslaste kui vanematega. Täna nad üllatavad meid mitte ainult Pisa testi kõrgete tulemustega, vaid ka juba loodud idufirmadega midagi toota, mingeid teenuseid pakkuda. Nad märkavad oma kodu ja kooli ümbrust, annavad ideid skatepargi rajamiseks ja aitavad kaasa selle ehitamisel, loevad vanemaealistele ette või kirjutavad ise luuletusi ja raamatuid. Nad on andekad, tundlikud, mõtlevad ja ühiskonnas toimuvale kiirelt reageerivad. Nende laste jaoks on 1. juuni **lastepäev**.

Kui kõik oleks nii lihtne! Paljudes peredes on kadunud see armastus, mis lapsele sündimisel osaks sai. On kodusid, kus vaesus ja alkohol halvavad vanemate töötahte, kus sõbralik heakskiit ja õlalepatsutus on asendunud löömise, alandamise, halvustamisega.

Ja see on **lastekaitsepäev...**

On õnn, et kaitset vajavaid lapsi märgatakse, peresid nõustatakse ja abistatakse, aga kes annab lastele selle vahetu armastusetunde ja kindluse, et ka nemad on vajalikud ja olulised?

Meie tänu kuulub inimestele, kes märkavad kurvailmelist ja end varju hoidvat last, kes julgustavad teda ja annavad ta elule jälle mõtte.

Kallid lapsed! Me imetleme ja austame teid, toetame teie püüdlusi ja tegusid. Ja ikka jäävad kõlama president Lennart Meri sõnad: lapsi ei pea ainult kaitsma, neid peab armastama...

” Ilusat laste(kaitse)päeva!

Kas Sa juba vaatad uut ägedat saadet, kus mikrofon on laste käes?

Triin Sooäär (17)

Lastekaitse Liidu noortekogu juht

Kui küsida ühe 14-aastase aktiivse loodus- ja kirjandushuvilise käest, mis seemne tema sooviks kunagi kasvama panna, siis vastus on siin:

”Ma paneksin suurima rõõmuga kasvama selle seemne, mis hõlmab kogu Eestit (ehk siis selle elanikke ja kohti) ja seob selle üheks tervikuks. Selle seemne, mis näitab meile, kui kaunis on meie kodu tegelikult, kui õnnelikud me oleme, et see on just MEIE kodu ja et see on väärt hoidmist ja armastamist.”

- Aveli, Lastekaitse Liidu noortekogu liige (14).

Sellele seemnele kasvutingimuste loomine on igaühe enda valik – täpselt samamoodi nagu valime hommikul rõivaid või planeerime enda aega, et olla võimalikult produktiivne.

Täna sel päeval saame vaadata üht saadet, kus mikrofon on laste ja noorte käes, ilma eelnevalt ette kirjutatud teksti või rubriigita „Lapse-suu“.

Kuidas see toimib?

Esmalt tuleb panna tööle televiisor või avada nutirakendus, suunduda kanalile ja saabki asuda vaatama.

Saate sissejuhatuses on lastele arusaadavas keeles ja selgete mõistete-ga loodud lühianimatsioonid või heade näitlejatega tehtud sketšid, et lapsedki leiaksid tee hea nalja mängumaadele. Peale seda saavad võrd-väärsete koostööpartneritena sõna nii lapsed ise kui ka valdkonnaeks-perdid, sest hea arutluskultuur ning laste kaasamine neid puudutavasse temaatikasse on kuldtee.

Märkamatult saame praktiliselt näha, kuidas siis tegelikult ka väikse-maid kaasata - ja mitte ainult mängukarude valiku teemal. Lisaks leia-vad saates kajastust üle kogu Eesti toimuvad sündmused, algatused ja tänuväärt tegevused, mida on tegelikult lausa hulgi, ent tihti jääb see informatsioon ehk ideaalne inspiratsioon lihtsalt varju (nt Lõuna-Ees-tist Hiiumaani). Kõige vahvam osa saatest võib tihti olla hoopis lõpp, kus iga kord toimub vaatajatele suunatud viktoriin, mäng või küsimus, millele saab vastuseid edastada hiljem.

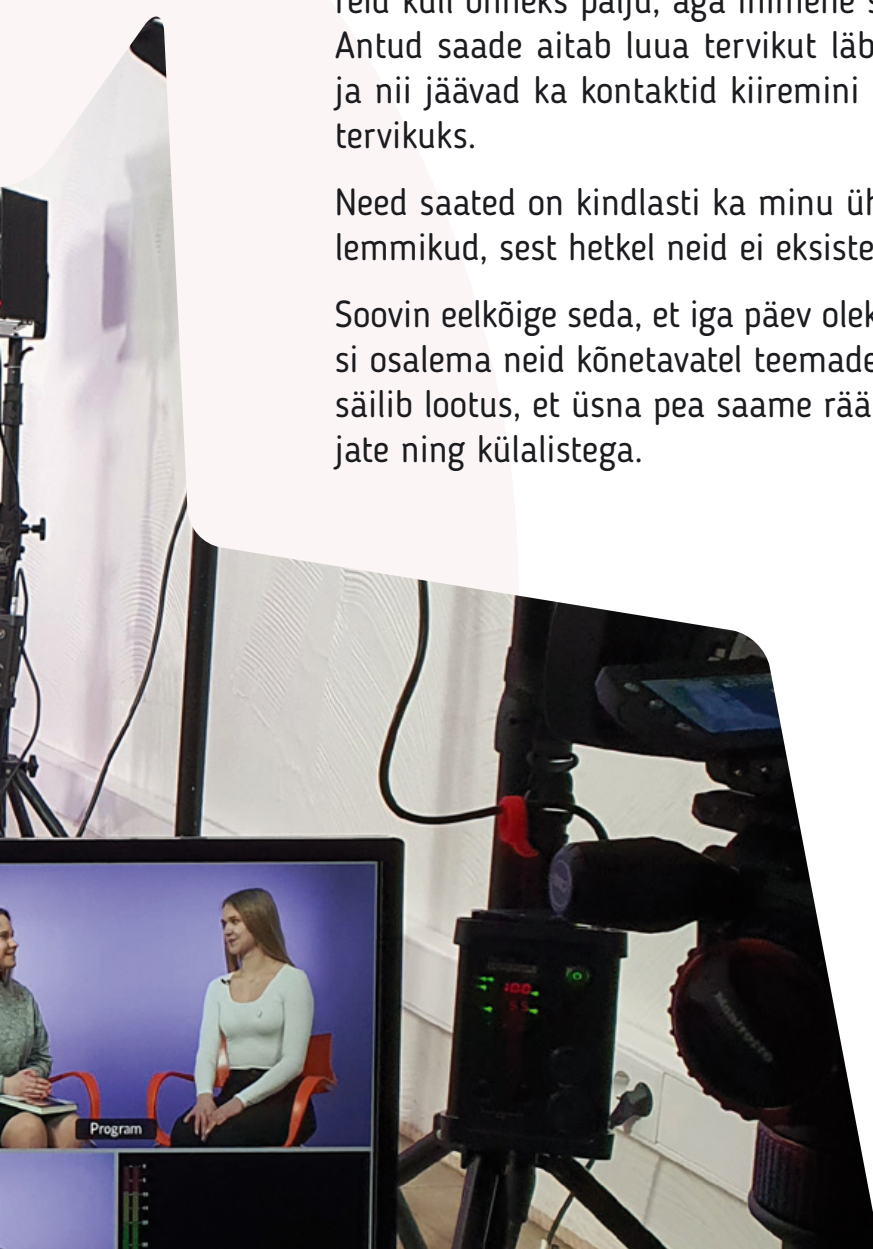

Kui telesaade jõuab paljude kodudesse läbi erinevate saadete, siis lapsevanemate ja spetsialistide jaoks on loodud eraldi formaat raadio ning taskuhäälingu jaoks. Seal on kogu informatsioon kompaktsena kokku toodud ega kesta üle 15 minuti. Tagasiside põhjal hindavad kuulajad kõrgelt just niisugust lühiformaati. Lisaks meeldivad neile erinevad saatekülalised – õiguskantsler, Lasteabi esindajad, psühholoogid jt –, kes juba praegu teevad palju meie tuleviku-Eesti hoidmiseks. Saates pajatavad need eksperdid vabamas ja vahetumas vormis praktika põhjal erinevatest mõtetest, kuidas igaüks saaks veelgi paremini oma panuse anda.

Loomulikult võiks küsida, et kui nendel kõigil on olemas omad infokanaliid, siis miks kutsuda veel eraldi intervjueeritavaid saadetesse praktilist kõnelema? Vastus: niiviisi on ühendatud praegu killustatuna esinev informatsioon. Näiteks: kui soovid saada kiiret abi, on vajalikke numbreid küll õnneks palju, aga inimene satub segadusse – millal ja kellele? Antud saade aitab luua tervikut läbi inimeste, kes sellel alal töötavad ja nii jäävad ka kontaktid kiiremini meelde ehk joonistuvad selgemaks tervikuks.

Need saated on kindlasti ka minu ühed lemmikud, kuid puánt – OLEKS lemmikud, sest hetkel neid ei eksisteeri.

Soovin eelkõige seda, et iga päev oleks lastekaitsepäev, mil kaasata lapsi osalema neid kõnetavatel teemadel ja tutvustada arutelukultuuri. Nii säilib lootus, et üsna pea saame rääkida päris-saadetest koos toimetajate ning külalistega.

Kiusamine – laste probleem, täiskasvanute vastutus

Programmi “Kiusamisest vabaks!” koordinaatorid Saskia Muru ja Aleksandra Munts-Avajõe video “Miks esineb kiusamist?” (The Mary Foundation ja Save the Children Denmark) põhjal.

Lastekaitsepäeva tähistades on paslik mõelda ka sellele, kui vaimselt ja füüsiliselt turvaliselt tunnevad ennast Eesti lapsed ning noored.

Eestis on koolikiusamist jälgitud PISA uuringu õpilaste rahulolu puudutavas lõigus, kus testi taustaküsimustikus on kolm koolikiusamisega seotud osa: õpilaste omavaheline vaimne ja füüsiline vägivald, õpetajate ebaõiglane käitumine õpilaste suhtes ja õpilaste enesetunne koolis. Nii aastatel 2015 kui ka 2019 kogeb PISA andmetel Eestis igakuiselt kiusamist 25% õpilastest. See tähendab, et kiusamise all kannatab keskmiselt iga viies laps klassis. Ise on teisi kiusanud iga kümnes laps, kusjuures 5% lastest on kiusveri ehk kiusaja ja ohvri kaksikrollis.

Et antud protsente positiivsuse suunas muuta, on vaja kiusamisse oskuslikult sekkuda ning mis pikaajaliselt veelgi tõhusam – seda süsteemselt ennetada.

Miks esineb kiusamist?

Kõrvalt vaadates on lihtne oletada, et kiusamise põhjus tuleneb laste puudulikust kasvatusest. Sageli arvatakse ka, et lapsed kiusavad teisi nende

välimuse või iseloomu pärast.

Viimaste aastate uuringud aga näitavad kiusamise tegelikke põhjuseid. Selgub, et kiusamine ei tule negi lapse konkreetsest isikust. See oleneb hoopis lasterühma seesmisest suhtlemiskultuurist.

Inimestena oleme me alati üksteist vajanud – kauges minevikus ellujäämiseks, tänapäeval kindlustunde pärast kuhugi kuuluda. Sotsiaalsed olukorrad kujundavad meie isiksust ja määratlevad identiteedi. Seepärast võib kogukonnast väljatõrjus mõjuda hävitavalt.

Kiusamine on tihedalt seotud vajadusega kuuluda kogukonda. Kahtlemine, kas meie kuuluvust rühma aktsepteeritakse, tekitab ebamugavustunnet. Üks võimalus selle tunde leevendamiseks on alternatiivse kogukonna, uue rühma loomine, mille liikmeid seob kiusamine. Teisisõnu saab kiusamine sageli alguse hirmust üksijäämise ees.

Kellest saab järgmine ohver või kiusaja?

Vähese turvatundega rühmades jääb vajaka sallivusest. Igaüks on kaaslaste valvsa pilgu all. Sellest, kes kasti piiridest üle astub, võib saada järgmine ohver ehk kiusatav.

Hirmust saada ise järgmiseks ohvriks muutuvad paljud inimesed kiusamise passiivseteks pealtvaatajateks, ehkki nad saavad aru, et toimuv on ebaõiglane, väär. Teisisõnu ei ole lasterühmas toimuva kiusamise põhjustajaks ainult mõned konkreetset lapsed. Seda, kellest saab kiusaja ja kellest ohver, pole võimalik ette näha. Kõik sõltub konkreetsest lasterühmast.

Kuidas ennetada kiusamist?

Parim abivahend kiusamise vastu on õpetada lastele sallivust ja aidata kujundada positiivset laste kogukonda. Igas rühmas ja klassis peab olema õppimise kõrval olulisel kohal ka koosolemisrõõm ja meeskonnatööd arendavad tegevused.

Täiskasvanuna – olgu lapsevanema, õpetaja või huviringi juhendajana – olete laste sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste kujunemisel oluliseks eeskujuks. Olge ise see muutus, mida soovite lastes näha. Teie abiga saab kiusamise ära hoida, kui aitate aktiivselt kaasa lastekollektiivis üldise heaolu ja ühtekuuluvustunde loomisele. Nii tunneb iga laps, et tal on kollektiivis oma koht ning kuuluvusvajaduse rahuldamiseks ei pea asumata kiusajate poolele. Julgustage lapsi olema üksteise vastu hoolivad ja julgelt sekkuma, kui on vaja kaitsta neid, keda tõrjutakse.

Ja kõige tähtsam: pidage alati meeles, et kiusamine pole mitte ainult laste probleem, vaid ka täiskasvanute vastutus.

VIDEO “Miks esineb kiusamist?”

Why does bullying happen? About the dynamics of bullying

Mis on SEKSTING ja mida oleks lapsevanemal hea selle kohta teada?

Kerli Valner, projekti “Targalt internetis” teavitustöö koordinaator
Malle Hallimäe, projekti “Targalt internetis” koordinaator

Tänapäeval omab enamik teismelisi isiklikke digiseadmeid – nutitelefone, tahvel- või sülearvutid –, mis on varustatud kaamera ja internetiühendusega. Väga lihtne on nendega luua ning jagada iseendast fotosid ja videoid, ka üsna intiimseid.

Sekstimine (inglise keeles sexting) on seksuaalse alatooniga sõnumite, piltide või fotode saatmine, vastuvõtmine või edastamine enamasti mobiiltelefoni vahendusel [1].

SEKSTIMINE HÖLMAB:

- * ALASTI- VÕI PEAAGU ALASTIFOTODE VÕI SELFIDE,
- * VIDEOTE, MIS NÄITAVAD ALASTUST, SEKSI VÕI SIMULEERITUD SEKSI,
- * TEKSTSÕNUMITE, MIS PAKUVAD SEKSI VÕI VIITAVAD SEKSUAALAKTILE SAATMIST JA VASTUVÕTMIST.

Sekstimise põhjuseks võib olla vajadus tõsta enesehinnangut, otsida tähelepanu ja suhelda sotsiaalmeedia kaudu uute inimestega. Aga ka eakaaslaste surve võib mõjutada endast paljastavaid pilte tege-ma ja neid jagama. Noortel võib olla raske öelda „ei“ niisugusele inimesele, kelle tähelepanu soovitakse pälvida. Mõne jaoks võib see muutuda üsna tavapäraseks käitumiseks, sest näib lahe või arvatakse populaarsuse võitmise vahendiks.

Sekstimist on edendanud mitmed nutitelefonide otsesõnumirakendused. Selliste rakenduste ja tavapärase tekstisõnumite kasutamise erinevus seisneb selles, et sisu edastatakse interneti kaudu või andmesidepaketi abil, mis võimaldab osalemist kõigil, kes omavad juurdepääsu internetile.

Mobiilirakendus Snapchat meeldib teismelistele, kuna selle kaudu saadetu hävib kümne sekundi möödumisel peale vaatamist. Ekslikult aga arvatakse, et tundliku sisuga materjalid kaovadki tagajärgedeta, ning tuntakse end seetõttu kindlalt. Ometi on selliseid tekste, pilte ja videoid lihtne salvestada muu fotode jäädvustamise tehnoloogia, kolmanda osapoole rakenduste või lihtsate ekraanipiltide abil. [2]

Millised ohud ja riskid sekstinguga kaasnevad?

Internetis saadetud sõnumid, pildid või videod ei ole kunagi tõeliselt privaatsed ega anonüümsed, sest võivad hetkega näha olla kogu maailmale. Isegi kui saadetav oli mõeldud ainult ühele inimesele, väljub see pärast postitamist saatja kontrolli alt. Tema täielik kaotamine võib olla võimatu, isegi kui kustutada, paluda eemaldada vastuvõtjal või suhtlusportaali administraatoril - saadetu võib juba olla kellegi poolt alla laetud ning jälle ringlusesse jõuda. Kui kompromiteeriv materjal jõuab avalikkuse ette või saadetakse teistele edasi, võib tagajärjeks olla alandamine, piinlikkus ja avalik naeruvääristamine. Halvimal juhul kasutatakse selliseid materjale väljapressimiseks. Tagajärjed võivad põhjustada masendust, depressiooni ja muid vaimse tervise probleeme.

Täiskasvanute puhul pole endast seksuaalse sisuga piltide jms tegemine ebaseaduslik, aga isiku nõusolekuta selliseid materjale luua ja edastada pole lubatud. Kuid noorematest kui kaheksateistkümneaastastest tehtud seksuaalse sisuga fotosid ja videoid ei või omada ega edasi saata keegi. Ebaseaduslik on ka alla neljateistkümneaastastele niisuguste fotode ja videote näitamine (vt karistusseadustik 178, 179).

Mida saate lapsevanemana teha?

Teismelisel võib olla raske mõista oma impulsiivse käitumise pikaajalisi tulemusi. Noor inimene ei pruugi mõista, kuidas ohustab tema mainet ning heaolu endast intiimse sisuga piltide jagamine.

Rääkige oma lapsele, et ajutiselt eksisteerima mõeldud fotod, videod, meilid ja tekstid võivad küberruumis igavesti eksisteerida. Nutitelefonis sõbrannale või sõbrale saadetud fotot saab ju hõlpsasti edasi jagada, veebi postitada, printida ja levitada. Ainult lähedastele inimestele saadetud pilt võib tekitada probleeme, kui keegi teine seda näeb või edasi jagab.

Arutage oma lapsega, millised on piirid isikliku info jagamisel (foto ja video endast on isikuandmed), kuidas kaaslaste survele vastu panna ja millised võivad olla intiimse sisuga postituse saatmise ja/või jagamise tagajärjed. Selgitage talle, et saadetud pilti või sõnumit ei saa tagasi võtta. Heauskselt saadetu võib ja tõenäoliselt levibki inimesteni, kellel seda polnud vaja näha.

Rääkige lapsega ka võimalikest õiguslikest tagajärjedest seksuaalse sisuga fotode ja piltide saatmisel ja edasijagamisel.

Sekstimisest rääkimine peaks olema loomulik osa turvalise ja tervisliku internetikasutuse teemade arutelus teismelise lapsega. Sellest rääkimine ei peaks lükkuma ajale, kui midagi ebameeldivat on juba juhtunud.

Näiteks võib õpetada last järgima reeglit “Mida vanaema arvaks?": kui sinu vanaema ei tohiks näha sinu postituse sisu, siis ära seda saada või jaga.

Nõu ja abi saab lasteabitelefoni 11 6111 (veebivestlus www.lasteabi.ee, e-kirja teel info@lasteabi.ee) ja veebikonstaablilt <https://www.politsei.ee/et/veebikonstaablid>

Rohkem nõuandeid leiab veebilehelt www.targaltinternetis.ee

Materjal on leitav veebilehel <https://www.targaltinternetis.ee/wp-content/uploads/2021/04/Mis-on-seksting.pdf>

[1] Allikas: Digipädevuse sõnastik <https://digipadevus.ee/sonastik/sekstimine/>

[2] Allikas: <https://et.mihalicdictionary.org/wiki/Sexting>

Hea praktika kogemus – personaalne lähenemine laste ülekaalulisuse käsitluses

Lagle Suurorg, Tallinna Lastehaigla

Margit Juudas, Tallinna Lastehaigla

Juta Lusti, Tallinna Lastehaigla

Inna Kramer, Tallinna Lastehaigla Toetusfond

SA Tallinna Lastehaigla Toetusfondi ja Tallinna Lastehaigla projekt “Personaalne lähenemine laste ülekaalulisuse käsitluses” algas 2014. aastal ning seda tunnustati 2017. aastal Euroopa Liidus kui hea praktika näidet. Projekti eesmärgiks oli luua võimalused ülekaalulistele lastele olla kaasatud liikumistundidesse koolivälisel ajal ning muuta laste ja perede eluviisi.

Projekti esimese viie aasta kokkuvõte näitab, et kehakaalu muutumises saavutas positiivse tulemuse 79% projektis osalenud lastest (neist 18%-l kaalutõus peatus ja 61%-l alanes). Kehaline võimekus suurenes 61%-l lastest.

Tallinna Lastehaigla füsioterapeudid suhtlesid viimase kolme aasta jooksul projektis osalevate laste vanematega e-maili teel üks kord nädalas, et hoida peredega püsivat kontakti ja anda tagasisidet laste saavutusest nädala jooksul. Lapsed pidasid igapäevaselt virtuaalset päevikut, kus kirjeldasid oma liikumisaktiivsust ja treeninguid ning märkisid üles läbikäidud sammude arvu. Lisaks andsid lapsed hinnangu enda viimase nädala toitumisele kolmes variandis: sõin tervislikult, sõin veidi ebatervislikult või sõin ebatervislikult.

Projekti kogemus infotehnoloogia kasutamisel oli heaks ettevalmistuseks COVID-19 pandeemia tõttu vabariigis kehtima hakanud eriolukorra ajal. Lastehaigla füsioterapeudid jätkasid projektis osalevate laste juhendamist kaugvastuvõttude teel, kasutades telefoni- või videokõnet ja veebivestlust.

Toetudes meie projekti kogemustele saame kinnitada, et sihipärase tegevusega ning koostöös lapse, tema vanemate ja erialaspetsialistidega on võimalik saavutada edu laste kehakaalu langetamisel ja nende tervise parandamisel. Tegevus peab olema pikaajaline, eelistatud on mitmeaastane projektis osalemine, kuid ka üheksakuulise projektiga on võimalik saavutada muutusi tervise paranemise suunas.

Laste liikumisaktiivsuse normiks loetakse treeningut viiel korral nädalas. Projektis osalevad lapsed peaksid sellest vähemalt kaks korda nädalas osalema füsioterapeutide poolt superviseeritud liikumistundides, et tagada igaühele võimetekohane kehaline koormus. Teadlased on rõhutanud laste istuva tegevuse suurenemist, seda eriti pandeemia ajal, seoses koolides toimuva kaugõppega. Vahelduseks istuvale tegevusele on vajalik järjekindel kehaline liikumine ja tasakaalustatud toitumine. Normaalse toitumise soovitusel on iga projektis osaleva perega läbi räägitud arstivisiitide ajal. Oleme ette valmistanud meespea, kuidas hoiduda liigsöömisest: [“Dieet ja kaalu juhtimine: 10 viisi enda toitumise kontrollimiseks”](#).

Soovime lastele ja vanematele indu ja energiat ning motivatsiooni alustatud ettevõtmisel edu saavutamiseks!

Loe lisaks: [Soovitused perele COVID-19 pandeemia ajal](#)

Dieet ja kaalu juhtimine: 10 viisi enda toitumise kontrollimiseks

Abiks projektis osalevatele lastele ja vanematele

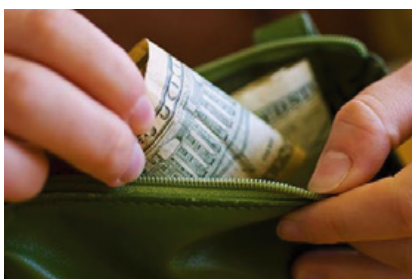

Närimiskummi närimine toidupoes

Võib-olla oled kuulnud, et näljasena ei peaks toitu ostma. Enne kui poeriiulite vahele suundud, võiksid suhu pista suhkruvaba närimiskummi. Kahest uuringust selgub, et nätsu närides tundsid inimesed ennast vähem näljasena ning neil tekkis vähem isu rämpstoidu järele. Selle tulemusel ostsid inimesed vähem kõrge kalorsusega snäkke, nagu näiteks kartulikrõpse ning töid koju rohkem tervislikke toite, näiteks köögivilju.

Serveeri endale kõigepealt midagi tervislikku

Ükskõik, kas sööd kodus või kohvikus, aseta esmalt oma taldrikule kõige tervislikumad toidud. Uuringutulemused näitavad, et kohvikus sööjad tõstavad ette suurema portsjoni esimest paarist toidust, mida nad näevad. Niisiis, mõtle enne, kui hakkad taldrikule toitu kuhjama. Enne rasvasema liha ja lisandite võtmist pane taldrikule köögiviljad või

Osta lõunasöök sularaha eest

Kaardiga makstes on lihtsam osta rämpstoitu ja magustoite. Sularahaga maksmisel teevad inimesed mõttepausi. Näiteks leidsid teadlased, et kui keskkooliõpilastel soovitati vähem tervisliku toidu, nagu küpsiste eest, tasumisel kasutada sularaha, mõtlesid nad enne järele ja valisid sageli tervislikumaid toite.

Lülita teleri kokasaated välja

Kui proovid kaalust alla võtta, võib telerist toitu nähes tekkida soov suupistete järele. Uuringud on näidanud, et dieedil olevad inimesed söövad toiduga seotud saateid vaadates rohkem komme kui toiduvaba saadet vaadates.

Kasuta siniseid toidunõusid

Usu või mitte, aga toidunõude värv võib mõjutada toidu hulka, mille sa endale ette tõstad. Uuringud näitavad, et mida rohkem toidu värv sarnaneb taldriku värviga, seda tõenäoliselt rohkem toitu võetakse. Nii et kaalu erinevas värvitoonis nõude kasutamist.

Kasuta väiksemaid kausse ja taldrikuid

Nõude ja taldrikute suurus annab ajule märguandeid selle kohta, kui palju sa „peaksid“ süüa – ja suurem nõu tähendab rohkem toitu. Ühes Hiina *buffet* restoranis läbi viidud katses tuli välja, et suurema taldriku saanud inimesed tõstsid endale 52% rohkem toitu ja söid 45% enam, kui need, kellel olid väikesed taldrikud.

Vajuta pausi nuppu, enne kui tekib söömistung

Kui sööd sellepärast, et oled tüdinud, väsinud või pinges, võid tunda, et kaotad kontrolli. Püüa söömistungit edasi lükata: kui nälg saabub, tee 5–10 minutit midagi muud ja vaata, kas soovid ikkagi süüa. Võimalik, et söögiisu on vähemalt pisut vaibunud.

Hoia ebatervislikud suupisted vaateväljast eemal

Pane rämpstoidud, nagu kommid ja kartulikrõpsud sinna, kus sa neid ei näe. Sa võid süüa vähem. Kui kontoritöötajad hoidsid šokolaade oma töölaual, söid nad 48% rohkem kui siis, kui kommid olid 6 meetri kaugusel. Kui nad panid šokolaadi oma lauasahklitesse, söid nad 25% vähem kui siis, kui magus kraam oli nende töölaual.

Telli alati 'väike'

Suur toidunõu võib tekitada kiusatuse süüa rohkem toitu, isegi siis, kui kõht on täis või see ei maitse hästi. Ühes katses anti filmivaatajatele tasuta popkorn kas keskmistes või ka suurtes pakendites – osa oli värsket ja maitsev, osa aga vanaks läinud. Inimesed, kes võtsid värsket kraami suurtes topsides, söid 45% rohkem kui need, kes võtsid seda keskmistes nõudes. Isegi need, kes said vananenud popkorni suurtes anumates, söid 33% rohkem kui need, kellel olid keskmise suurusega topsid.

Söö aeglaselt ja joo vett

Võta väiksemad ampsud. Näri toitu aeglaselt. Pea suutäite võtmise vahel veidi rohkem pause. Joo söömise ajal vett. Uuringud näitavad, et need lihtsad sammud on võtmetähtsusega, kui soovid vähendada kaloreid hulka ja saavutada täiskõhu tunde.

Allikas : Diet and weight Management: 10 Ways to Control Your Eating. Reviewed By: Melinda Ratini, DO. Reviewed on 10/6/2020. Privacy & Trust Info https://www.medicinenet.com/10_ways_to_control_your_eating/article.htm?ecd=mnl_spc_120920

Tõlkija: Lagle Suurorg MD, PhD. Tallinna Lastehaigla Toetusfondi projekti arst. 27. detsember 2020

Mis põhjustab laste ja noorte vaimse tervise probleeme?

Annika Alt

Eesti Lastevanemate Liit
Juhatuse liige

2020. aasta lõpus uuris Eesti Lastevanemate Liit (ELVL) Eestis tegutsevalt laste ja noortega seotud organisatsioonidelt, mida nad arvavad noorte vaimse tervise probleemide allikate ja põhjuste kohta. Kokku vastasid küsitlusele 21 organisatsiooni esindajad, kes edastasid meile varasemalt kolleegidega kooskõlastatud info. Vastajate hulgas leidis nii ametnikke, õpetajaid, lapsevanemaid, õpilasi kui ka teadlasi, arste, psühhologe ja terapeute.

Milles avalduvad tänapäevaste laste vaimse tervise häired, ei ole enam uudiseks kellelegi. Nähtavad käitumishäired nagu sundkäitumine või häiritud impulsikontroll emotsioonide juhtimise mõistes, usalduslike suhete loomise raskused ning kehvad suhted vanematega on selles nimekirjas jäämäe tipp. Lapsed ja noored võõrduvad näost näkku suhtlusest, kuna see tekitab neis ebakindlust, mis omakorda tõstab emotsionaalset ärevust ja viib raskemate meeleoluhäireteni (motivatsiooni- ja energiapuudus, keskendumisraskused). Rahulolematus iseendaga toob kaasa olukorra, kus noored joondavad ennast suures osas teistele meeldimise järgi ning nende enesehinnang sõltub sellest, mida neist arvavad teised. Võiks öelda, et see on praegusele kultuurikeskkonnale iseloomulik edukultus ning kommerts-kultuuri võidukäik, millesse on kaasatud nii pered, kodud kui ka muud ühiskonna osad.

Kesksete mõjuteguritena laste kasvukeskkonna arengus toodi vastajate poolt välja mitmeid aspekte, millest esikohal oli laste puhul vanemate ja perekonnaliikmete vanemlike oskuste olulisus. Selles omakorda on võtmekohaks vanemate omavahelised suhted ja nende kvaliteet ning suhted laste ja vanemate vahel, mis väljenduvad vanemate oskuses ja valmisolekus lapsi kuulata, et säiliks omavaheline usalduslikkus, tähelepanu ning kohalolek. Kiires elutempos on tavaline, et omavaheline

suhtlus muutub pealiskaudseks: kuulatakse küll, kuid ei kuulda, mida teine pool päriselt öelda tahab. Suurt rolli laste ja noorte vaimse tervise puhul mängivad lisaks perekondlikele suhetele teised lähikondlased, näiteks treenerid ja õpetajad: kuidas nemad suhtuvad lastesse või igapäevastesse keskkonnast tingitud küsimustesse (nt Covid19)?

Täiskasvanute ebakindlus paneb muretsema ka lapsed, olgugi et nad ise ei pruugi probleemi ennast teadvustada. Ühiskonnas valitsevad pinged (tervishoid ja majandus), põlvkondadevahelised väärtuskonfliktid, mõistmise ja tolerantsuse puudumine ning suhtumine vaimsesse tervisesse avaldavad mõju igas vanusegrupis olenemata soost, rahvusest või kultuurikeskkonnast. Tänapäevane õpe ja digitaliseerimine koos oma röömude ja muredega on avanud ukse järjest süvenevasse probleemirägastikku nutimaailmas. Oluulisel kohal on võime säilitada mõõdukustunne. Uksest ja aknast tulevat infot on kerge liigtarbida, kui täiskasvanud ei pööra tähelepanu laste mõtestatud või juhendatud nutivahendite tarbimisele.

Rääkides laste vaimse tervise probleemide allikatest on tähelepanuväärne, et vastajad rõhutavad suhete olulisust iseenda ja oma vanemate vahel. Üheks lähtekohaks on laste ja noorte ebapiisav ettevalmistus oma emotsioonide, tunnete ja mõtetega hakkamasaamiseks. Selle probleemi lahendamise võti võib peituda lastevanemate vanemlikes oskustes ning omavaheliste suhete kvaliteedis. Paraku kinnitavad küsimustiku vastused, et lapsevanemlike oskuste tase on üsna kesine ning samuti ei teadvustata endale, et vanemate omavaheliste suhete kvaliteet ning oskus olla õnnelik on laste vaimse tervise seisukohalt üks peamisi edutegureid.

Laste suhete olulisust vaimse tervise seisukohalt uuriti ka sõprade ja koolikaaslaste vaatenurgast. Vastuseid analüüsidis oli üllatav, et siinkohal läksid vastajate arvamused lahku. Nimelt peavad õpilased ise suhteid sõprade ja koolikaaslastega vaimse tervise jaoks väga oluliseks, aga osa täiskasvanuist seda seisukohta ei jaga. Samuti oli ootamatu, et teiste suhetega võrreldes ei peetud õpilaste ja õpetajate omavahelist lävimist

laste vaimsete terviseprobleemide jaoks nii oluliseks. See omakorda tekitab küsimuse, kas ehk on kool toetavamaks muutunud, ületavad muud probleemid õpilaste ja õpetajate omavahelisi suhteprobleeme või siis lihtsalt ei peetagi niisuguseid suhteid olulisteks.

Lisaks toodi laste vaimse tervise mõjutajatena – eriti väikelaste puhul – välja stabiilse koduse õhkkonna ning armastava suhte olulisust lastevanematega. Kui kodus on kõik korras, siis aitab see probleemidega edukalt toime tulla ka koolis või mujal.

Oluline aspekt vaimse tervise seisukohast on ka elustiilil, muu hulgas füüsiline aktiivsus, liikumine vabas õhus ja piisav puhkus. Kõike seda aga mõjutab olulisel määral rohke nutiseadmete kasutamine, mis kujundab päeva rütmi ning puhkeajaga.

Elektroonilise meedia kaudu jõuab laste ning noorteni rohkelt eakohatut informatsiooni. Paljudel lastel ei õnnestu leida täiskasvanut, kellega nähtust või kuuldust rääkida ning seda üheskoos lahti mõtestada. Seetõttu jäävad lapsed tähtsate hirmu ja ärevusega üksi ning tekkinud pinge viib juba järgmiste probleemideni.

Tagasi pöördudes loo algusesse – milles avalduvad tänased laste ja noorte vaimse tervise probleemid ning mis neid põhjustavad? – tõdeme taas, et peamiseks allikaks on puuduv usaldusväärne suhtlus ümbritsevate inimestega. Sellest tulenevad omakorda sisemine ebakindlus, vähene eneseusaldus, sõltuvus välisest särast ning lootusetus. Murelikuks teeb asjaolu, et kujunenud olukorras ja tavaelus omandavad noored oskuse tunda ennast olulisena läbi negatiivse tähelepanu. Teisiti on tunnustust raske või võimatu saavutada.

Õpilaste endi seisukohti esindas küsitluses üks organisatsioon ning mitme vastuse puhul ilmnas, et laste ja noorte vaatenurk ning vajadused ei ole suurel määral vanemale põlvkonnale teada või nähakse neid teisiti. Sellest tulenevalt peab ELVL oluliseks laiema küsitluse läbiviimist õpilaste seas, et paremini mõista, mida noored ise tunnevad ja mõtleavad.

Põhjalikum kokkuvõtte uuringust on kättesaadav ELVL kodulehel

www.laps.ee

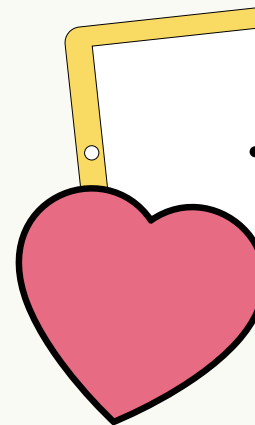
Kodanikualgatusena sündinud “Igale kooli- lapsele arvuti” vahendusel on abi saanud tuhanded perekonnad

Kristi Märk
Lastekaitse Liit

“Märkamine ja aitamine jätkub - “Igale koolilapsele arvuti” antakse osaliselt üle Lastekaitse Liidule” oli pealkiri, mida kandis 15. aprillil 2020 ehk eelmisel kevadel avaldatud [uudis](#). Tegemist on päevaga, mil kodanikualgatus “Igale koolilapsele arvuti” sai kuu aega vanaks. Selle aja jooksul oli paari inimese loodud algatus kasvanud üle-eestiliseks liikumiseks. Lisaks headele inimestele ja ettevõtetele tuli 2020. aasta lõpus appi ka riik, eraldades sihtotstarbelise toetuse, et aidata soetada koolidesse arvuteid, mida õpilastele välja laenutada.

Projekti “Igale koolilapsele arvuti” võib ilmselt nimetada üheks pan-

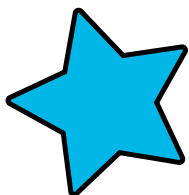

deemia aja meediastaariks, kuna kokkuvõttes on kõnealune teema figureerinud meedias enam kui 230 korral. Kajastuste valikus on esindatud nii televisioon, raadio kui kirjutav press. Niivõrd suur meediakajastus on kindlasti oluline tööriist ja võimendaja, mis aitas kaasa ainuüksi esimese kuuga enam kui 1200 arvuti vahendamisele.

Aasta hiljem oli see arv rohkem kui 2300, millele lisandusid siiani aktiivselt toimiva Facebooki grupi kaudu otse inimeselt inimesele liikuvad arvutid. Et selle kohta eraldi arvestus puudub, polegi täpselt teada, kui palju neid kokku ühest käest teise edastatud on. Ent üks on kindel: me räägime tuhandetest, kuna praeguseks on kohale jõudnud ka enam kui 2000 arvutit, mis osteti läbi Haridus- ja Teadusministeeriumi sihtotstarbelise toetuse realiseerimiseks korraldatud [riigihanke](#).

15. märtsil 2020 sündis **Kätlin Rohilaid-Aljaste** ja **Sven Jablonski** eestvedamisel algatus, mille tuumikuga liitusid peagi **Maria Rahamägi**, **Siimon Härm** ja **Daniil Golubev**. Tuhanded kaasamõtledajad, sajad panustajad ja kümned ettevõtted, kes appi tulid ning tänu kellele kasvas kõnealune kodanikualgatus kiirelt üle-eestiliseks liikumiseks. Lisaks nende poolt vahendatud arvutitele hindab Kätlin Rohilaid-Aljaste enim asjaolu, et tekkis üldine trend kodus ringi vaadata, kas seal leidub ehk mõni vana arvuti, mida kellelgi teisel antud ajahetkel realselt vaja läheks. Kellegi vana on alati kellegi uus.

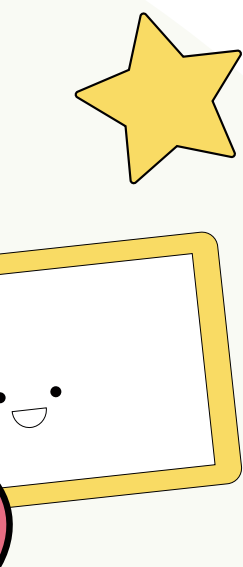

Lastekaitse Liidu roll

Märkasin Sven Jablonski sellekohast üleskutset kohe esimesel päeval ehk 15. märtsil ning pakkusin end vabatahtlikuna appi. Järgmisel päeval rääkisin sellest algatusest ka Lastekaitse Liidu juhatajale ja kolleegidele, kes kõik olid valmis nõu ja jõuga appi tulema. Mõned päevad hiljem ladusin meie kujundaja abil kokku [algatuse ajajoone](#), kuna selleks ajaks oli kogunenud meeletult palju erinevates kohtades laiali olevat infot.

“Teinekord ei olegi vaja muud, kui märgata ja seejärel lihtsalt tegut-

“ Teinekord ei olegi vaja muud, kui märgata ja seejärel lihtsalt tegutsema hakata, kuna lahendus on siinsamas nina all.”

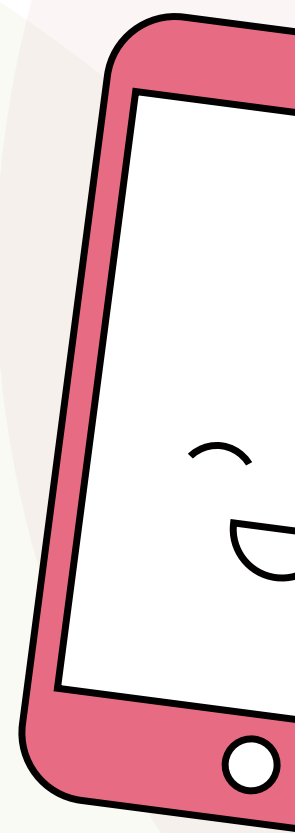
sema hakata, kuna lahendus on siinsamas nina all,” usub **Kätlin Rohilaid-Aljaste**, kellel on siiralt hea meel, et Lastekaitse Liit kampa tuli ning oli nõus ja valmis mõne aja pärast selle projekti ühe osa jätkusuutlikkuse tagamiseks enda juhtida võtma.

Lastekaitse Liidu poolt asus ettevõtete poolt annetatud arvutite ja kohalike omavalitsuste poolt kaardistatud abivajaduse vahelist infot kordineerima **Ireen Kangro**, kellele on tabelite ja lepingute osas suureks abiks **Annika Silde**. Tänaeks elab ja hingab Ireen arvutite rütmis, osates rääkida nii õppetöök vajalike annetatud arvutite spetsiifikast, riigihanke tingimustest, kolmepoolsetest lepingutest kui ka sellest, milline olukord arvutite turul valitseb.

Hanke eesmärgiks oli soetada võimalikult palju arvuteid ja need võimalikult kiiresti abivajajateni tarnida. On omamoodi müstiline, et ajal, kui selle sektori ettevõtetal on tarneaegadest kinnipidamine pandeemia tõttu sageli raskendatud, on meie meeskonnal ja tarnijatel see tuhandete arvutite puhul siiski õnnestunud.

Haridus- ja teadusminister **Liina Kersna** sõnul on distantsõppe ajal eriti teravalt esile kerkinud vajadus toetada peresid, kus arvuti või internetiühendus puuduvad. “Omavalitsused on koos Lastekaitse Liiduga eelmisest kevadest kaardistanud peresid, kel puuduvad õppetöök vajalikud vahendid. Ministeeriumi toetusega saame õpilasi sel keerulisel ajal aidata kokku enam kui 2600 arvutiga, millest enamik on juba koolidesse jõudnud ning suur enamus tarnitakse sel kooliaastal,” ütles minister Kersna.

“ Kõnealune kriis võimendas probleemi, mis on kogu aeg olemas olnud ehk et majanduslikes raskustes peredel ei ole sageli võimalik oma koolis käivatele lastele vajalikke tehnilisi vahendeid tagada. See oli peamine põhjus, miks Lastekaitse Liidu meeskonnas arutasime, kas ja kuidas antud liikumist 2020. aasta kevadel üle võtta, et kodanikualgatusena sündinud vägagi vajalik ettevõtmine lihtsalt ei hääbuks ning projekt oleks järjepidev.

Otsustasime, et kuigi lapse õiguste eest seisva huvikaitse organisatsioonina on liidu roll üldjuhul teistsugune, on puuduolevate arvutite probleem ka lapse õiguste kontekstis piisavalt oluline ja valulik, et see liikumine vabatahtliku töö korras meie panusena jätkuks.

Mul on väga hea meel, et ettevõtted ja erinevad koostööpartnerid leiavad meid tänaseks ka ise üles ning pakuvad oma abi. Läbi selle projekti olen kohtunud nii paljude suurepäraste ettevõtete esindajatega. Inimestega, kes soovivad midagi muuta ja laste heaolusse panustada.

Ühtlasi võtan mütsi maha nende avaliku sektori organisatsioonide ees, kes on samuti kas juba leidnud või otsimas võimalusi, et ka nemad saaksid oma kasutatud arvutid lastele annetada. Soovin kiita ka kõiki omavalitsusi, kes ise kohapeal lahendusi leiavad ning loomulikult on positiivne ja ülioluline, et Haridus- ja Teadusministeerium sellele projektile appi tuli.

Kogu info, mille kohalikelt omavalitsustelt saime, edastasime kohe ka riigile. See, et abivajaduse kaardistust täies mahus kuulda võeti ning lahendus leiti, on minu jaoks siiani pisut ulmeline. Kogu koostöö riigiametnikega on olnud kiire, lahendustele orienteeritud ja inimeste muret võetakse tõsiselt.

Ireen Kangro

HEA TEADA

- * *Oluline on eristada annetustel ja vabatahtlikul tööl põhinevat “Igale koolilapsele arvuti” suunda, mille kaudu liiguvad arvutid peredesse ja jäävad nende omandisse, ning Haridus- ja Teadusministeeriumi sihtotstarbelise toetuse eest soetatavaid arvuteid, mis lähevad koolidesse, kus neid abivajajatele välja laenutatakse.*
- * *MTÜ Lastekaitse Liit koordineerib ettevõtete poolt annetatud ning Haridus- ja Teadusministeeriumi toetuse eest hangitud arvutite ja kohalike omavalitsuste poolt kaardistatud abivajaduse vahelist infot. Eraisikute abipakkumised ja abipalved suuname “Igale koolilapsele arvuti” Facebooki gruppi, mis toimib endiselt kodanikualgatusena.*

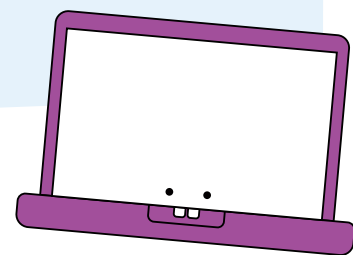
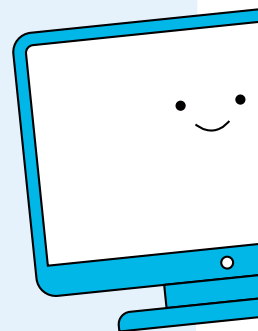
SOOVID AIDATA?

Ootame endast märku andma kõiki ettevõtteid, kes on oma arvutiparki uuendamas, et nende kasutatud arvutid saaksid koolilaste laudadel uue elu ja väärtuse.

Loe lisaks: www.lastekaitseliit.ee/et/igale-koolilaps-ale-arvuti

Kirjuta julgelt Ireen Kangrole heategu@lastekaitseliit.ee
või helista Lastekaitse Liidu üldtelefonile 631 1128 (E-R kell 9-17)

**Suur AITÄH kõigile, kes juba on öla alla pannud ja kaasa aidanud!
Teid on palju!**

AJAJOON

“Igale koolilapsele arvuti” ja Lastekaitse Liit

18.03.20

Mis ja kuidas? “Igale koolilapsele arvuti” Facebooki üleskutse on kasvanud üle-eestiliseks liikumiseks

20.03.20

Lastekaitse Liit tõi “Igale koolilapsele arvuti” senised infokillud kokku ja alustas [temaatilise ajajoone](#) pidamist.

15.04.20

Märkamine ja aitamine jätkub – “Igale koolilapsele arvuti” antakse osaliselt üle Lastekaitse Liidule

28.05.20

Lastekaitse Liit kutsub ettevõtjaid heategevusprojekti „Igale koolilapsele arvuti“ koostööpartneriteks

01.06.20

GALERII: “Lastega ja lastele 2020” laureaadid on selgunud ning nende õnnitlemist näeb tänases ETV erisaates / ETV erisaade “Lastega ja lastele”

“Igale koolilapsele arvuti!” sai laste- ja noortežürii laureaadiks ning “Kriisimurdja” eripreemia

26.11.20

“Igale koolilapsele arvuti” algatus pärjati tiitliga “[Tallinna Aasta Tegu](#)”

29.11.20

Kätlin Rohilaid-Aljaste valiti aasta missiooniinimeseks

30.11.20

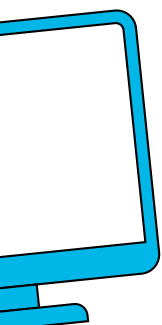
Transferwise'i poolt lisandus kevadel annetatud 100 arvutile veel 30

22.12.20

E-smaspäeva annetuse abil komplekteeritud Kaitseministeeriumi kingitud 87 arvutit jõudsid Narva

07.12.20

Haridus- ja Teadusministeerium aitab koolidele distantsõppe jaoks lisaarvuteid soetada

06.02.21

Haridus- ja Teadusministeerium eraldab koolidele arvutite soetamiseks täiendava toetuse

15.01.21

Lastekaitse Liit kuulutas välja arvutite soetamise hanke

26.03.21

Lastekaitse Liit korraldas riigihanke ning ostis Haridus- ja Teadusministeeriumi toetuse eest koolidele 1254 arvutit

06.04.21

Narva koolilastel on COOP Panga annetatud arvutid varsti käes

14.04.21

Haridus- ja Teadusministeeriumi täiendava toetuse eest saavad koolid juurde veel 1400 arvutit

**IGALE
KOOLI-
LAPSELE
ARVUTI**

 Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

 **HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM**

Arvamused ja ettepanekud

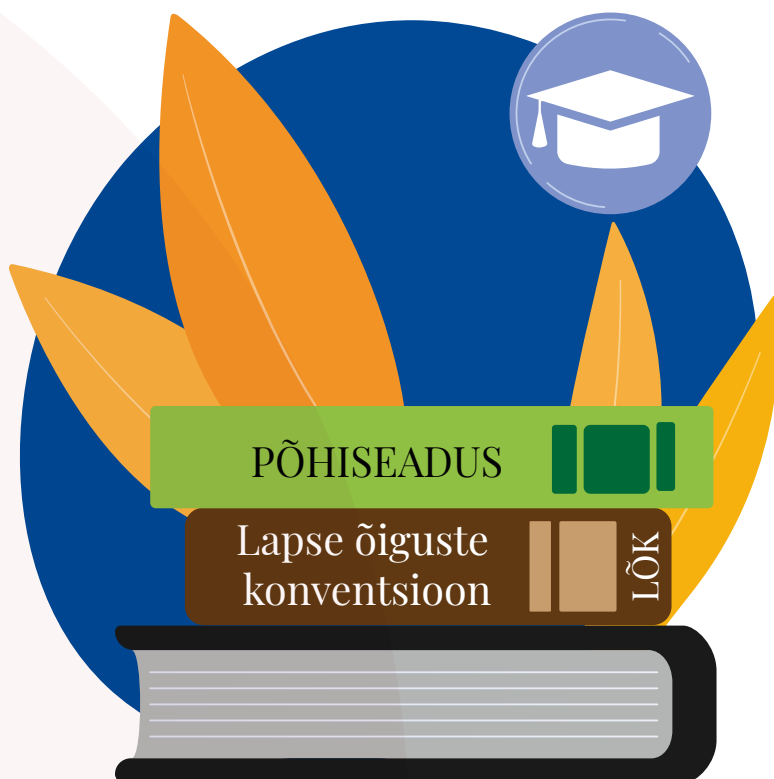
MTÜ Lastekaitse Liit on tegutsenud alates 1988. aastast lapse õiguste edendamisega Eestis, olles Vabaühenduste Liidu hinnangul suurim ja mõjuvõimsaim eestkosteorganisatsioon antud vallas. Tugevustena on nimetatud: aktiivne, järjepidev ja mitmekülgne lapse õiguste tagamise alane tegevus nii Eesti ühiskonnas kui rahvusvahelisel tasandil ja kiire reageerimissuutlikkus.

Lastekaitse Liidu igapäevatoos on väga olulisel kohal osalemine õigusloomes ja huvikaitstes tervikuna. Näiteks ajavahemikul 2016–2020 esitas Lastekaitse Liit kokku 115 kirjalikku arvamust seoses seadusandluse muudatuste ja huvikaitsega. ÜRO Lapse Õiguste Komitee tunnustas 2016. veebruaril Genfis ÜRO lapse õiguste konventsiooni täiendava aruande kaitsmisel organisatsiooni aktiivset ja süsteemset tegutsemist lapse õiguste edendamisel ja monitoorimisel.

Lastekaitse Liit lähtub oma töös ennekõike ÜRO lapse õiguste konventsioonist ja selle neljast põhiprintsiibist:

- * *lapse õigus elule ja maksimaalsele arengule (art 6);*
- * *tegutsemine lapse huvides igas teda puudutavas ettevõtmises (art 3);*
- * *mittediskrimineerimine – konventsioonis sätestatud õigused on igal lapsel (art 2);*
- * *lapse osalemine ja lapse arvamuse austamine – lapsel on õigus oma seisukohale igas teda puudutavas küsimuses, õigus ärakuulamisele ja arvesse võtmisele lähtuvalt tema east ja küpsusest (art 12).*

Alljärgnevalt leiate kronoloogilise ülevaate Lastekaitse Liidu poolt 2021. aastal esitatud arvamuste ja pöördumiste põhiseisukohtadest. Täismahus arvamuste ja asjaomaste meediakajastustega saate tutvuda [Lastekaitse Liidu kodulehel](#). Head tutvumist!

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

... avaldab arvamust

18.05.2021 Arvamus karistusseadustiku ja perekonna- seaduse muutmise eelnõule (Justiitsministeeriumile)

Lastekaitse Liit esitas Justiitsministeeriumile aprillis 2021 oma põhistatud seisukohad seoses aruteluga eapiiri kohta (lisatud kiri 1-8-2/20/25) ning palub lugeda seda käesoleva arvamuse lisadokumendiks ja käsitleda ühtse tervikuna. Lastekaitse Liit jääb esitatud seisukohtade juurde ning avaldab heameelt, et arvamuses tehtud ettepanekud nii enesemääramise tõstmise eapiiri, Romeo ja Julia klausli kui ka arusaamisvõime piiri tõstmisega kümnelt kaheteistkümnele aastale on käesolevas eelnõus realiseerunud.

[Loe edasi](#)

20

19

28.04.2021 Arvamus töölepingu seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule (Riigikogu sotsiaalkomisjonile)

Olles esitanud oktoobris 2020 ja jaanuaris 2021 Sotsiaalministeeriumile arvamused avaliku teenistuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule (kiri 1-8-2/20/33 ja kiri 1-8-2/21/29), palub Lastekaitse Liit eelnimetatud arvamusi lugeda käesoleva arvamuse lisadokumentideks ning käsitleda neid ühtse tervikuna. Lastekaitse Liit jääb esitatud seisukohtade juurde, st ei toeta jätkuvalt käesoleva eelnõuga kavandatavat töölepingu seaduse muudatust, millega 13-14-aastaste alaealiste tööle asumise puhul kaotatakse Tööinspeksioonilt loa taotlemise nõue.

[Loe edasi](#)

18

21.04.2021 Arvamus perehüvitiste seaduse ja töölepingu seaduse muutmise seaduse eelnõule 300 SE (Riigikogu sotsiaalkomisjonile)

Eelnõuga muudetakse tähtajaliselt vanemahüvitise suuruse arvestamise aluseid, jättes vanemahüvitise suuruse arvestamise perioodist lisaks töövõimetuslehel oldud ajale välja ka see aeg, kui inimene oli Töötukassas töötuna arvele võetud.

[Loe edasi](#)

17

16.04.2021 Arvamus lähtealustele „Ühiskonnaelu korraldamise kava koroonaviiruse leviku tingimustes“ (Riigikantseleile)

Valge raamat on plaan selle kohta, kuidas võiksime edaspidi ühiskonnana koroonaviiruse kontekstis toimida ja tugevamaks saada, ning ettepanekud, kuidas võiksid ohu vähendamiseks käituda riik, inimene ja organisatsioon.

[Loe edasi](#)

15.04.2021 Arvamus seoses eapiiri aruteluga (Justiitsministeeriumile)

Justiitsministeerium palus erinevaid organisatsioone kaasa mõtlema ja põhjendatud arvamust avaldama seksuaalse enesemääramise eapiiri muutmise diskussioonis ja otsuse kujundamise protsessis.

[Loe edasi](#)

07.04.2021 Arvamus ligipääsetavuse seaduse eelnõu projektile (Sotsiaalministeeriumile)

Lastekaitse Liit tunnustab riigi viimase kahe aasta samme ligipääsetavuse teemaga tegelemisel, kuid nendib, et Eestil on käia veel väga pikk tee saavutamaks eesmärk parandada elukeskkonna ligipääsetavust, et tagada sel viisil võrdsed (pigem küll võrdsemad) võimalused ning parandada ühiskonnaliikmete elukvaliteeti ja toimetulekuvõimet.

[Loe edasi](#)

29.03.2021 Arvamus Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava teatisele (Sotsiaalministeerium)

Lastekaitse Liit rõhutas juba 2016. aastal, kui andis kommentaarid Euroopa sotsiaalõiguste samba osas lapse õiguste perspektiivist lähtudes (kiri nr K-2/25), et Euroopa Komisjoni poolt tähelepanu keskmesse tõstetud sotsiaalsed kaalutlused ja sotsiaalse õigluse ning arutelu algatamine Euroopa sotsiaalõiguste samba osas on positiivne.

[Loe edasi](#)

24.03.2021 Ettepanekud lisameetmeteks lapsevanemate toetamisel (Sotsiaalministeeriumile ja Eesti Valdade ja Linnade Liidule, aga ka Riigikogu sotsiaalkomisjonile, Sotsiaalkindlustusametile ja Tervise Arengu Instituudile)

Riigikogule ja Vabariigi Valitsusele esitatud pöördumises Aeg on kuu- lata hääletute hääli! rõhutas Lastekaitse Liit lisaks laste toetamisele vajadust toetada ka lapsevanemaid. Lastevanemate vajaduste väljasel-

gitamiseks viis MTÜ Lastekaitse Liit ajavahemikul 22.–23. märts 2021 lastekaitsetöötajate seas läbi digitaalse küsitluse „Mida lapsevanemad praegu kõige enam vajavad, et toime tulla?“

[Loe edasi](#)

12

22.03.2021 Perelepitusseaduse eelnõu projektile (Sotsiaalministeeriumile)

Lastekaitse Liit avaldab heameelt, et riik võtab ette reaalseid samme ühtlustatud perelepituseteenuse loomiseks, kuna selle laialdasem kasutamine aitab tagada ka põhiseaduse § 27 kolmandast lõikest tulevate vanemate õigust ja kohustust kasvatada oma lapsi ja hoolitseda nende eest. Lastekaitse Liit on jaanuaris 2021 andnud rahvastikuministri arvamuse perelepitusseaduse eelnõu projektile (kiri nr 1-8/2/21/2). Käesolev eelnõu projekt on Sotsiaalministeeriumi poolt koostatud uus ja täiendatud versioon.

[Loe edasi](#)

11

17.03.2021 Pöördumine: Aeg on kuulata hääletute hääl! Riigikogu, Vabariigi Valitsuse ja avalikkuse poole

Lapsed, last ümbritsevad täiskasvanud ja laste heaks töötajad – tuge vajavad nad kõik. Tervik on tähtis nii täna kui ka tulevikuperspektiivis. Laenates Marju Lauristini sõnu kogumiku „Taasiseseisvunud Eesti kolm aastakümnet inimarengu luubi all. Ülevaade Eesti inimarengu aruanete sisust 1995–2020“ tutvustamisel – me oleme ühe terviku osad. Kui käriseb ühest nurgast, siis tegelikult käriseb kõik.

[Loe edasi](#)

10

19.02.2021 Arvamus Vägivalla ennetuse kokkuleppe 2021–2025 projektile (Justiitsministeeriumile)

Justiitsministeerium on koostamas perioodiks 2021–2025 vägivalda ennetuse kokkulepet. Lastekaitse Liit tunnustab Justiitsministeeriumi samme senise vägivalla vähendamise arengukava elluviimisel

ja uue arengukava algatamisel, sh huvigruppide aktiivsel kaasamisel protsessi algfaasist alates. Heameelt teeb asjaolu, et erinevatel kaasamiskohtumistel tehtud liidu ettepanekutest on leidnud paljud koha ka käesolevas kokkuleppes.

[Loe edasi](#)

11.02.2021 MTÜ Lastekaitse Liit täiendus Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni (ESTA) pöördumisele sotsiaalala töötajate töötasude, töötingimuste ning professionaalse arengu toetamise küsimuses (Sotsiaalministeeriumile)

Olles korraldanud lastekaitsetöötajatele süsteemselt täiendkoolitusi alates aastast 2013 avaldab Lastekaitse Liit heameelt, et koalitsioonilepingus on rõhutatud ka lastekaitsetöö väärtustamist.

[Loe edasi](#)

27.01.2021 Arvamus avaliku teenistuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule (Sotsiaalministeeriumile)

Olles esitanud oktoobris 2020 Sotsiaalministeeriumile arvamuse avaliku teenistuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule (kiri 1-8-2/20/33), palub Lastekaitse Liit eelnimetatud arvamust lugeda käesoleva arvamuse lisadokumendiks ning käsitleda neid ühtse tervikuna.

[Loe edasi](#)

25.01.2021 Arvamus koalitsioonilepingule

Lastekaitse Liit avaldab heameelt, et täna allkirjad saanud koalitsioonileping tõstab taaskord ausse inimõigused, rõhutades kaitset kõikidele ühiskonnagruppidele ja iga inimese tervise ning heaolu edendamise vajalikkust.

[Loe edasi](#)

9

8

7

6

20.01.2021 Arvamus alushariduse seaduse eelnõule (Haridus- ja Teadusministeeriumile)

Olles aastatel 2019 ja 2020 esitanud eelnevalt Haridus- ja Teadusministeeriumile arvamuse alushariduse seaduse eelnõule (kiri 1-8-2/20-26) ja lasteaia uue õppekava koostamisele (kiri 1-8-2/19/56) palub Lastekaitse Liit eelnimetatud arvamusi lugeda käesoleva arvamuse lisadokumentideks ning käsitleda neid ühtse tervikuna.

[Loe edasi](#)

5

18.01.2021 Arvamus justiitsministri määruse „Riigi toetav õigusnõustamine“ eelnõule (Justiitsministeeriumile)

Lastekaitse Liit tänab Justiitsministeeriumi võimaluse eest esitada teistkordselt arvamus (kiri 1-8-2/20/44) justiitsministri määruse „Riigi toetav õigusnõustamine“ eelnõule, paludes lugeda mõlemaid arvamusi koos. Lastekaitse Liit avaldab heameelt, et eelnõu koostajad on võtnud arvesse mitmeid liidu poolt 24.11.2020 esitatud arvamuses tehtud ettepanekuid.

[Loe edasi](#)

4

12.01.2021 Arvamus Vabariigi Valitsuse korralduse „Heaolu arengukava 2023–2030 koostamise ettepaneku heakskiitmine“ eelnõule (Sotsiaalministeeriumile)

Sotsiaalministeerium on koostamas perioodiks 2023–2030 uut Heaolu arengukava. Lastekaitse Liit palub käesolevat arvamust lugeda koos Siseministeeriumile esitatud arvamusega „Rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukava 2021–2030“ eelnõule (kiri nr 1-8-2/21/5), rõhutades ühtlasi kahe arengukava koostajate koostöö vajalikkust nii ettevalmistusfaasis kui ka edasiselt.

[Loe edasi](#)

11.01.2021 Arvamus „Rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukava 2021–2030“ eelnõule (Siseministeeriumile ja Kultuuriministeeriumile)

Lastekaitse Liit tunnustab arengukava väljatöötamisel tehtud töö eest, kuid on hämmingus, et vastavalt lisa 4. toodud arengukava maksumuse prognoosile on kestliku Eesti (eesmärk lapse- ja peresõbralik Eesti elukeskkond, aidates muuhulgas kaasa eesti rahvuse, keele ja kultuuri kestlikkusele) eelarve perioodil 2022–2030 aastas 0,60 miljonit eurot, samas kui erakondade rahastamiseks eraldatakse 5,41 miljonit aastas.

[Loe edasi](#)

08.01.2021 Arvamus perelepitusseaduse eelnõu projektile (Rahvastikuministrile)

Lastekaitse Liit avaldab heameelt, et riik võtab ette reaalseid samme ühtlustatud perelepituseteenuse loomiseks, kuna perelepituseteenuse laialdasem kasutamine aitab tagada ka põhiseaduse § 27 kolmandast lõikest tulenevat vanemate õigust ja kohustust kasvatada oma lapsi ja hoolitseda nende eest.

[Loe edasi](#)

06.01.2021 Arvamus psühhiaatrilise abi seaduse 3 muutmise seaduse eelnõu 303 SE menetlemine Riigikogus (Riigikogu sotsiaalkomisjonile)

Lastekaitse Liit rõhutab jätkuvalt vajadust tegutsemiseks, et kõik lapsed ja noored üle Eesti saaksid õigeaegselt ja ilma täiendavate piiranguteta vajalikku psühhiaatrilist abi, ilma et neil oleks vaja oodata täisealiseks saamist. Ja et ühtlasi realiseeruks ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklist 24 ja Eesti Vabariigi põhiseaduse § 28 tulenev iga lapse õigus tervise kaitsele.

[Loe edasi](#)

Millega paistis Lastekaitse Liit silma 2020. aastal?

- * 26 arvamust seadusloomes ühe aasta jooksul on uus rekord. Lisaks nendele andis liit sisendid ka laste ja noorte kohta projekti „Võrdse kohtlemise võrgustik“ ühisaruandesse Eesti kolmanda üldise korralise ülevaatus (38. UPR-i sessioon 2021) jaoks, Eesti ülevaates Eurochild'i küsimustikule “Eurochild’s Questionnaire on Investing in Children Analysis of relevant national policies and 2020 Country Specific Recommendations of the European Semester“ ja tegi Vabariigi Valitsusele ettepaneku eraldada vähemalt 5% ESF+ laste vaesuse vastu võitlemiseks.
- * Aktiivne huvikaitsetöö psühhiaatrilise abi kättesaadavuse kohta alaealistele. Koos 35 noorteorganisatsiooniga esitas liit suvel Riigikogu sotsiaalkomisjonile pöördumise: psühhiaatriline abi peab olema võrdselt kättesaadav kõigile, ka alaealistele. Oktoobris esitas liit täiendava arvamuse psühhiaatrilise abi kättesaadavuse kohta, sh alaealistele, mis toetus eelnevalt läbiviidud küsitlusele, millele vastas 170 last ja noort.

PROGRAMM “KIUSAMISEST VABAKS!”

Programmi „Kiusamisest vabaks!“ eesmärgiks on laste vaimse ja füüsilise turvalisuse suurendamine väärtushinnangute kujundamise kaudu kogukonnas koostöös haridusasutuste ja lastevanematega.

Aasta lõpuks sai „Kiusamisest vabaks!“ rakendamise õiguse **490** lasteaeda, **160** kooli ja **52** lapsehoidu ning lasteaeda alla 3-aastaste laste rühmades. Korraldati **37** programmi põhi- ja jätkukoolitust Tallinnas, Narvas ja Tartus ning Zoomi veebikeskkonnas eesti ja vene keeles, kus osales ca **1500** haridusvaldkonna töötajat.

Loodi esitlused lastevanematele, metoodiline materjal “Mängime koos!”, uuendati eesti- ja venekeelseid lasteaiamaterjale ning töötati välja **kiusamise ennetamiseks temaatilisi tunnikavasid** nii koolidele kui ka koolieelsetele haridusasutustele.

PROJEKT “TARGALT INTERNETIS”

Loodi üle 40 õppe- ja teavitusmaterjali, sh 18 uut temaatilist tunnikava, 14 sotsiaalmeedia juhust, koostati Märka Last temaatiline erinumbr, uute teavitusmaterjalidega inspiratsioonikogumik jne.

Turvalise interneti päeva kampaaniast võttis osa 270 lasteaeda, kooli ja noortekeskust, kes korraldasid lastele temaatilisi üritusi. Koolides ja lasteaedades viidi läbi 21 töötuba 537 õpilasele. Lastekaitse Liit koordineeris meemikonkurssi „Laps teeb, mida laps näeb“ ning osales õpilasvõistluse “Valede jaht” korraldamises. Tehti rahvusvahelist koostööd INHOPE ja Insafe võrgustikes, lisati uued teavitusmaterjalid www.betterinternetforkids.eu

Veebipõhise teenuse www.vihjeliin.ee raames käideldi 495 teadet, millest 278 sisaldasid infot laste seksuaalset väärkohtlemist kujutavast materjalist. Novembris toimus vihjeliini teenuse teavituskampaania, video “Vihjeliin – reageeri, kui märkad internetis laste seksuaalset väärkohtlemist.”

Rohkem infot - 2020 Targalt internetis kokkuvõtlik aasta ülevaade.

LASTEKAITSE LIIDU NOORTEKOGU

Suvine inspiratsioonipäev Tallinnas, meedialaager Pivarootsis, töötoa korraldamine Tuksis ning Euroopa Foorum. Lapse õiguste kuu kava teemal “Mitte ainult lastele, vaid ka koos lastega”. Noored olid esimest korda kaasatud Just Filmi lapse õiguste programmi koostamisse. Lihulas toimus inspiratsioonipäev “Minu südame hääl ♥ Lapse hääl kuuldavaks”, mille tulemusel valmisid videoklipid, mida näidati ka Just Filmi suurel ekraanil. Aasta lõpus kuulutasime välja kandideerimise meie vabavõrgustikku.

HEA NÕU LASTEGA PEREDELE

Koostöös Eesti Advokatuuriga ja advokaatide pro bono panusel osutasime projekti “Hea nõu lastega peredele” raames, mis tähistas 10. aastapäeva, tasuta õigusabi kokku 100 inimesele (sh 44 venekeelset klienti). COVID-19 tingitud eriolukorrast lähtuvalt toimusid nõustamised paindlikult alates 25. märtsist telefoninõustamistena (kokku 78 kliendiga). Loe lisaks õiguslaseid artikleid eesti ja vene keeles.

SAMAL POOLEL - LAPSE POOLEL

Jätkasime lastekaitsetöötajate teadmiste suurendamist läbi populaarse koolitusseminaride sarja „Samal poolel – lapse poolel“. Seminar, mis esmakordselt toimus veebis (osalejaid 119), keskendus asendushoolduse ja lastekaitse seostele.

Korraldasime koostöös TAI, SKA, SOM'iga ajaloo esimese lastekaitsetöötajate suvekooli “Samal poolel – lapse poolel”, mis toimus augustis Viljandimaal. Osales 80 lastekaitsetöoga seotud spetsialisti üle Eesti kokku enam kui 30 KOVist, neile lisaks spetsialistid SKA lastekaitse osakonnast.

KOOSTÖÖS LAPSE HEAKS

Kohaliku tasandi multidistsiplinaarse võrgustiku koolitused “Koostöös lapse heaks” viisime läbi kahes omavalitsuses (Valga ja Haljala vallas). Koolitustele eelnes lapse heaolu toetava multidistsiplinaarse võrgustiku kaardistamine ja järgnesid soovitud omavalitsusele infovahetuse ja koostöö edendamiseks.

LASTEKAITSETÖÖTAJATE TÄIENDKOOLITUS

Jätkasime Tervise Arengu Instituudi tellimusel õiguslase täiendõppe korraldamist lastekaitsetöötajatele koolitustega Tallinnas ja Tartus.

KOOLIRAHU

Esimest korda koolirahu ajaloo jooksul kuulutati see välja Võrus. 2019/2020. õppeaasta Koolirahu sloganiks oli „Süä om õigõ kotusõ pääl!“ ehk “Süda on õige koha peal!”. Pidulikule tseremooniale järgnes Võru linna keskväljakul kooliaasta alguse pannkoogipidu. Võru Naisteklubi eestvedamisel peeti seda koos noortega ja noortele. Koolirahu lepinguga liitus õppeaastal kokku 101 kooli 24 460 õpilasega.

KOOSTÖÖS LASTE JA PEREDE HEAKS

Sotsiaalministeeriumi strateegilise koostööprojekti raames viidi läbi positiivse vanemluse meediakampania ning konverents “**Meheks sün-**

nitakse. Isaks kasvatakse.” Mais ilmus Märka Last positiivse vanemluse, sh isaduse erinumber, detsembris erinumber “Meheks sünnitakse. Isaks kasvatakse.”

Konverentsi sisuloomesse oli lisaks projekti “Koostöös laste ja perede heaks” partneritele kaasatud veel MTÜ Lasterikkad Isad. Ühisministeeriumis peetud konverentsil osales kohapeal 35, veebis üle 800 inimese. Päeva lõpetas Soome dokumentaalfilm „Maailma kõige õnnelikum mees“.

IGALE KOOLILAPSELE ARVUTI

COVID-19 eriolukorra väljakuulutamise alguses, 15. märtsil kodanikualgatusena sündinud “Igale koolilapsele arvuti” anti osaliselt Lastekaitse Liidule üle 15. aprillil. Selle aja jooksul oli paari inimese loodud algatus kasvanud üle-eestiliseks liikumiseks. Lisaks headele inimestele ja ettevõtetele tuli 2020. aasta lõpus appi ka riik. Haridus- ja Teadusministeerium eraldas [sihtotstarbelise toetuse](#), et aidata soetada koolidesse arvuteid, mida õpilastele välja laenutada. Aasta lõpus saime ka hea uudise [täiendavast lisatoetusest](#).

Seda heategevusprojekti võib nimetada üheks pandeemia aja meedia-staariks, kuna kokkuvõttes on kõnealune teema figureerinud meedias enam kui 230 korral.

HEA LASTERAAMAT JA HEA NOORTERAAMAT

2020. aasta kevadel välja kuulutatud 2019. aastal ilmunud [parimate valikusse mahtus 15 laste- ja 8 noorteraamatut](#), mis valiti 824 teose hulgast, neist 185 algupärandid ning 639 tõlkeramatud.

TOOL4GENDER

[Rahvusvahelise projekti](#) raames valmis [eestikeelne kogumik](#) lastega töötavatele spetsialistidele ja lapsevanematele, mis sisaldab soolise vägivalla teooriat, näiteid soolise vägivalla ennetamisest ning ülevaadet erinevates riikides tehtud teemakohasest tööst.

AKTIIVSETE KODANIKE FONDI PROJEKT

Märtsis alanud ja aasta aega kestnud Aktiivsete Kodanike Fondi projekti “Lastekaitse Liidu üle-eestilise võrgustiku ja koostöö arendamine ning liikmeskonna kommunikatsioonivõimekuse tugevdamine” üheks olulisemaks väljundiks on ühiselt välja töötatud Lastekaitse Liidu kommunikatsiooni- ja võrgustikutöö strateegia. Fookuses oli ka laste hääle kuuldamaks tegemine ning venekeelse kommunikatsioonivõimekuse suurendamine.

LASTELAAGRID

Noore arengut ja sotsialiseerumist toetavates huvipõhistes laagri vahetustes osales 1718 noort, nendest 726 lastekaitsevõrgustiku kaudu üle vabariigi. Toimused töömalevad, laagrikoolid, seminarid ja noortekohtumised.

MTÜ LASTEKAITSE LIIT

MTÜ Lastekaitse Liit on katusorgani-
satsioon, mis aitab kaasa lapse õiguste
tagamisele ja lapsesõbraliku ühiskonna
kujundamisele. MTÜ Lastekaitse Liit, mis
on asutatud 2. oktoobril 1988, tegutseb
aktiivselt paljudes siseriiklikes ja rahvus-
vahelistes võrgustikes. Liikmesorganisat-
sioonid tegutsevad üle Eesti.

MEIE TEGEVUSED:

- * *tegeleme aktiivselt huvikaitsega
lapse õiguste edendamisel*
- * *mõjutame ühiskonda, sh osaledes
õigusloomeprotsessis*
- * *viime läbi erinevaid programme ja
projekte (sh rahvusvaheliselt)*
- * *koostame ülevaateid ja analüüsim
laste olukorda ning arvamusi*
- * *teavitame ja nõustame*
- * *korraldame koolitusi ja
teavitusüritusi*
- * *anname välja infomaterjale ja
trükiseid*

MTÜ Lastekaitse Liit

Address: Endla 6-18 Tallinn 10142
Telefon: 631 1128

Kodulehekülg:
www.lastekaitseliit.ee

Toeta meie tegevusi:
EE652200221001192369
Swedbank

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

Targalt internetis

SOTSIAALMINISTEERIUM

MEIE VÄÄRTUSED

MTÜ Lastekaitse Liit lähtub oma
tegevuses ÜRO lapse õiguste kon-
ventsiooni neljast üldpõhimõttest:
ebavõrdse kohtlemise keeld, lapse
huvide esikohale seadmine, lapse
ellujäämise ja arengu tagamine ning
lapse seisukohtadega arvestamine.

MEIE MÄRKSONAD

- * *Märka Last*
- * *Targalt Internetis*
- * *Vihjeliin*
- * *Kiusamisest vabaks!*
- * *Samal poolel – lapse poolel*
- * *Hea nõu lastega peredele*
- * *Koolirahu*

KASULIK TEADA

Külasta kodulehte:
www.lastekaitseliit.ee

Külasta meie kodulehti:
www.targaltinternetis.ee
www.kiusamisestvabaks.ee
www.markalast.ee

Loe veebiajakirja „Märka Last“:
<http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/>

Liitu ja ole kursis:
www.facebook.com/Lastekaitseliit

Tutvu lastelaagritega:
www.lastelaagrid.eu